

Quy định rõ cơ chế phối hợp khi tích hợp các chương trình mục tiêu quốc gia để tránh chồng chéo

11:41 05/12/2025

Sáng 5/12, Quốc hội thảo luận tại Hội trường về chủ trương đầu tư Chương trình mục tiêu quốc gia về nông thôn mới, giảm nghèo bền vững, phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi đến năm 2035. Nhiều ý kiến của ĐBQH cho rằng, cần quy định rõ nguyên tắc, cơ chế phối hợp khi tích hợp các chương trình mục tiêu quốc gia để tránh chồng chéo; coi trọng tới nguồn lực con người để giảm nghèo bền vững.

Các ĐBQH đều đồng tình sự cần thiết hợp nhất 3 Chương trình mục tiêu quốc gia (CTMTQG) thành một Chương trình để khắc phục tình trạng phân tán nguồn lực, chồng chéo chính sách, nhiều đầu mối quản lý, nhiều văn bản quy định, hướng dẫn; đồng thời khắc phục một số tồn tại, hạn chế đã được đánh giá, tổng kết chỉ ra trong giai đoạn 2021 - 2025.

Cần hoàn thiện công tác phân định vùng dân tộc thiểu số và miền núi

Đại biểu Đặng Thị Bảo Trinh - Đoàn ĐBQH TP Đà Nẵng đồng tình với quan điểm của Hội đồng dân tộc đó là: Nghị định 272/2025/NĐ-CP mới hoàn thành việc xây dựng bộ tiêu chí phân định vùng dân tộc thiểu số và miền núi (DTTS&MN) nhưng chưa có kết quả phân định thực tế; trong khi đó, bộ tiêu chí nông thôn mới và giảm nghèo bền vững vẫn đang trong quá trình dự thảo. Điều này có nghĩa là chúng ta chưa có căn cứ pháp lý hoàn chỉnh để xác định chính xác địa bàn và đối tượng thụ hưởng của Chương trình.

Đại biểu Đặng Thị Bảo Trinh - Đoàn ĐBQH TP. Đà Nẵng phát biểu.

“Do đó, nếu Quốc hội thông qua chủ trương đầu tư khi các tiêu chí này còn chưa hoàn thiện, thì chúng ta sẽ đối diện với dự lường của ba rủi ro lớn đó là: Trùng lặp giữa các CTMTQG; bỏ sót những địa bàn khó khăn nhất; xung đột pháp lý khi cùng một địa bàn có thể được hoặc không được xác định là vùng DTTS, vùng nghèo hoặc vùng nông thôn mới theo từng bộ tiêu chí khác nhau”, đại biểu Đặng Thị Bảo Trinh nêu quan điểm.

Do đó, đại biểu Đặng Thị Bảo Trinh đề nghị trước khi phân bổ nguồn vốn, Chính phủ cần hoàn thiện công tác phân định vùng DTTS&MN, đồng thời ban hành bộ tiêu chí nông thôn mới phù hợp với đặc thù miền núi, vùng đồng bào DTTS, đúng tinh thần Kết luận 65-KL/TW của Bộ Chính trị. Cùng với đó, rà soát các danh mục đầu tư trùng lặp và các nhiệm vụ thường xuyên của các bộ, ngành.

Về hợp phần và chính sách, đại biểu đề nghị cần tôn trọng đặc thù của từng địa phương, bởi vì, điều kiện kinh tế, xã hội, văn hóa và mức độ khó khăn giữa các vùng DTTS&MN rất khác nhau. Đại biểu Đặng Thị Bảo Trinh cho rằng, việc giao quyền lựa chọn mô hình và hoạt động cụ thể giúp đảm bảo đầu tư “đúng chỗ, đúng nhu cầu”; Tăng trách nhiệm giải trình của chính quyền ở cơ sở.

“Vì khi địa phương được quyền quyết định thì chắc chắn địa phương sẽ chịu trách nhiệm giải trình về hiệu quả, tính minh bạch và kết quả thực hiện. Điều

này tạo động lực đổi mới quản trị và nâng cao hiệu quả sử dụng vốn, tránh dàn trải, tối ưu hóa nguồn lực”, đại biểu Đặng Thị Bảo Trinh phân tích.

Cùng quan điểm, đại biểu Hoàng Ngọc Định - Đoàn ĐBQH tỉnh Tuyên Quang cho rằng, cơ chế quản lý Chương trình tích hợp cần thống nhất, tinh gọn, tránh tình trạng nhiều đầu mối quản lý thực hiện các nội dung, nhiệm vụ có tính tương đồng, trùng lặp. Hồ sơ Chương trình được thiết kế gồm 2 hợp phần, việc phân định rõ nội dung thực hiện chung và nội dung đặc thù là cần thiết, song đề nghị cần sớm ban hành khung pháp lý thống nhất (nguyên tắc, tiêu chí, định mức phân bổ vốn) để đảm bảo tính đồng bộ, tránh chồng chéo nhiệm vụ và tạo thuận lợi cho địa phương triển khai; quy định rõ nguyên tắc, nội dung, quy trình và cơ chế phối hợp khi tích hợp các CTMTQG.

Đại biểu Hoàng Ngọc Định - Đoàn ĐBQH tỉnh Tuyên Quang phát biểu.

Bên cạnh đó, đại biểu Hoàng Ngọc Định đề nghị Chính phủ quan tâm bố trí nguồn vốn trung hạn ổn định, có tính linh hoạt cao cho địa phương. Đặc biệt, cần tăng tỷ lệ vốn hỗ trợ từ ngân sách Trung ương đối với các xã nghèo, xã đặc biệt khó khăn, xã biên giới, xã vùng DTTS. Đồng thời, tăng cường phân cấp, ủy quyền cho địa phương, nhất là cấp xã trong việc lập, thẩm định, phê duyệt và điều chỉnh kế hoạch, dự án thuộc Chương trình để phù hợp với điều kiện thực tiễn của từng vùng, từng xã miền núi.

Phát triển nông thôn bền vững phải bắt nguồn từ con người

GS.TS. Nguyễn Thị Lan, ĐBQH thành phố Hà Nội đánh giá CTMTQG giai đoạn 2026-2035 đã bám sát yêu cầu phát triển nông nghiệp - nông thôn hiện nay. Nhấn mạnh, muốn nông thôn phát triển bền vững, phải bắt đầu từ con người, đại biểu đề nghị bổ sung quy định về chương trình đào tạo “nguồn nhân lực nông thôn thế hệ mới”.

GS.TS. Nguyễn Thị Lan nhấn mạnh ba điểm nổi bật của dự thảo là đã tích hợp ba chương trình vào một khung chung, giúp giảm trùng lặp và nâng cao hiệu quả đầu tư; định hướng phát triển nông thôn mới hiện đại, chú trọng chuyển đổi số, kinh tế xanh, kinh tế tuần hoàn và ứng dụng khoa học công nghệ; các mục tiêu trong chương trình rất rõ ràng, có cơ sở, đặc biệt là mục tiêu nâng thu nhập 2,5 - 3 lần và nâng cao chất lượng sống ở khu vực nông thôn. Đây chính là nền tảng tốt để chuyển từ “đạt chuẩn” sang “phát triển bền vững - bao trùm - hiện đại”.

Đại biểu Nguyễn Thị Lan - Đoàn ĐBQH thành phố Hà Nội.

Đại biểu Nguyễn Thị Lan đề nghị quy định rõ chính sách và mục tiêu về nguồn nhân lực nông thôn, việc đề cập đào tạo nghề nhưng còn chung chung. Trong khi đó, nông nghiệp ngày nay đòi hỏi kỹ năng mới: Từ số hóa, tự động hóa đến quản trị sản xuất. Vì vậy, cần bổ sung chương trình đào tạo “nguồn nhân lực nông thôn thế hệ mới”, tập trung vào kỹ năng số, kỹ năng vận hành máy móc hiện đại và kỹ năng quản trị kinh doanh nông nghiệp. Đồng thời đề cao vai trò của các trường đại học, viện nghiên cứu để chuyển giao công nghệ trực tiếp cho nông dân. Đại biểu Nguyễn Thị Lan chia sẻ thực tế cho thấy những nơi làm tốt như Lâm Đồng, Đồng Tháp, Sơn La đều có năng suất và chất lượng nông sản

vượt trội. Bên cạnh đó, kinh nghiệm quốc tế như Hàn Quốc, Nhật Bản, Hà Lan đều khẳng định: muốn nông thôn phát triển bền vững, phải bắt đầu từ con người.

Về khoa học công nghệ và đổi mới sáng tạo, đại biểu cho rằng chương trình chưa quy định tỷ lệ ngân sách dành cho khoa học công nghệ, chưa có cơ chế đặt hàng nghiên cứu hay thu hút doanh nghiệp công nghệ. Vì vậy, cần có Quỹ Đổi mới sáng tạo nông thôn; triển khai đặt hàng nghiên cứu theo nhu cầu địa phương; ưu tiên công nghệ sinh học, giống, chuyển đổi số, IoT, AI; và đặc biệt là tăng liên kết giữa viện - trường - doanh nghiệp - địa phương. Những nơi mạnh về đổi mới sáng tạo như Lâm Đồng, An Giang đã chứng minh hiệu quả rất rõ. Bài học của Israel, Hà Lan hay Hàn Quốc cũng cho thấy: muốn vượt qua giới hạn tài nguyên và nâng giá trị nông sản, phải dựa vào khoa học và đổi mới sáng tạo.

Đại biểu Nguyễn Thị Lan cũng chỉ rõ dự thảo chưa có bộ chỉ số sức khỏe đất - nước, chưa đề cập đầy đủ mô hình nông nghiệp carbon thấp hay giải pháp khí hậu theo từng vùng. Trong khi thực tế cho thấy 40-50% đất nông nghiệp đã suy thoái, nước thiếu, khí hậu diễn biến cực đoan. Đại biểu đề nghị bổ sung bộ chỉ số đánh giá đất - nước cho xã nông thôn mới; phát triển nông nghiệp tái sinh, nông nghiệp carbon thấp; lồng ghép giải pháp khí hậu theo vùng; và bổ sung tiêu chí kinh tế môi trường, tuần hoàn chất thải.

Các ĐBQH khẳng định, các nội dung được bổ sung, quy định rõ sẽ giúp Chương trình đi vào chiều sâu, hiệu quả hơn, minh bạch hơn và mang lại lợi ích thực chất cho người dân nông thôn, miền núi.

Theo TTXVN